

พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัด
นครศรีธรรมราช

Behavior of solid waste management of people in the area of Na Phru Sub-
district, Phra Phrom District, Nakhon Si Thammarat Province.

¹ธันยมาัย ฉันทวี, ^{2*}ชญากัทธ พันธังาม, ³อุไร ชนะกานต

^{1,2}คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา

³คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา

¹ Tunyamai Chantawee, ^{2*} Chayapat Panngam, ³ Urai Chanakarn

^{1,2} Bachelor of Public Health Program in Public Health Chalemkarnchana university

³ Bachelor of Nursing Science Chalemkarnchana university

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในด้านการลด
การเกิดขยะมูลฝอย ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย และด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ อีกทั้งเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วน
บุคคลกับระดับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัด
นครศรีธรรมราช โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ตัวแทนครัวเรือนในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัด
นครศรีธรรมราช จำนวน 319 ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือแบบสอบถาม ในส่วนของเทคนิคที่ใช้ทำ
การทดสอบสมมติฐานคือการทดสอบ t-test และการทดสอบ f-test ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และค่า f-test ของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรม
การจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย
และด้านการนำกลับมาใช้ใหม่อยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันมีพฤติกรรมลดการเกิดขยะมูล
ฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย และการนำกลับมาใช้ใหม่ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \geq 0.05$)

คำสำคัญ : การจัดการขยะมูลฝอย, พฤติกรรม

Corresponding author : ชญากัทธ พันธังาม, Aon_sak06@hotmail.com

Abstract

The objective of this research was studied the level of waste management behavior of the people which consists of reducing, sorting and reusing waste and was compared personal factors with the level of solid waste management behavior of the people in Na Phru Sub-district, Phra Phrom District, Nakhon Si Thammarat Province. The sample used in the study was representatives of households in Na Phru Subdistrict, Phra Phrom District, Nakhon Si Thammarat Province, totaling 319 households. The instrument used to collect data was a questionnaire. The techniques used to test the hypothesis are t-test and f-test. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and f-test of the samples. The results showed that The level of solid waste management behavior of the samples in all 3 aspects, namely reducing the generation of solid waste garbage separation and recycle was at moderate level. And different personal factors had behaviors to reduce waste generation solid waste sorting and recycling that were not significantly different ($p \geq 0.05$).

Keywords : Solid Waste Management, Behavior

Corresponding author : Chayapat Panngam, Aon_sak06@hotmail.com

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาขยะมูลฝอยของประเทศไทยได้ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างรวดเร็วตามอัตราการเกิดของจำนวนประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการอุปโภคบริโภคของประชาชน จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2561 ปริมาณ 27.93 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.05 จาก พ.ศ. 2560 ที่มีปริมาณ 27.37 ล้านตัน ในขณะที่อัตราการเกิดขยะมูลฝอยต่อคนปริมาณ 1.15 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2560 ที่มีปริมาณ 1.13 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน นอกจากนี้พบว่าขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัดอย่างไม่ถูกต้อง ในปี 2561 มีปริมาณ 7.32 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 26.21 ของปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนทั้งหมด ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.09 จาก พ.ศ. 2560 ที่มีปริมาณ 7.17 ล้านตัน ของปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมด(กรมควบคุมมลพิษ, 2019) จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดหนึ่งที่กำลังประสบปัญหาขยะมูลฝอย โดยพบว่าปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2557 มีปริมาณมูลฝอย 395,945 ตัน และเพิ่มขึ้นเป็น 400,604 ตันในปี พ.ศ. 2558 และพบว่ามีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีการให้บริการจัดเก็บขยะ มีจำนวน 184 แห่ง ในจำนวนนี้มีเพียง 34 แห่ง ที่มีสถานที่กำจัดขยะ และมีเพียง 7 แห่งที่มีสถานที่กำจัดขยะอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (สำนักงานสถิติจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2559)

ขยะมูลฝอยก่อให้เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่าง ๆ ตามมา เช่น มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางดิน มลพิษทางกลิ่น นอกจากนี้ปัญหาขยะมูลฝอยที่มีปริมาณมากขึ้นจนไม่สามารถกำจัดได้หมดจนกลายเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในเขตชุมชนที่มีจำนวนประชากรหนาแน่นทำให้เกิดความสกปรก ไม่เรียบร้อย เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคเกิดน้ำเสียที่ออกจากกองขยะมูลฝอยซึ่งมีความสกปรก มีสารอินทรีย์ สารอนินทรีย์ เชื้อโรคและ

สารพิษอื่น ๆ เจือปนอยู่สูงมาก อีกทั้งยังส่งผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน อาจเกิดความเสียหายจากโรคต่าง ๆ ตามมา เช่น โรคระบบทางเดินหายใจ โรคท้องร่วง เป็นต้น (สุภาวดี น้อยน้ำใสและกิตติศักดิ์ พุฒม, 2017) การกำจัดขยะให้ได้ผลดีและเกิดประโยชน์สูงสุดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคัดแยกขยะมูลฝอย ก่อนที่จะนำไปกำจัดขั้นสุดท้าย ซึ่งวิธีการคัดแยกขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพที่สุด คือ การคัดแยกจากแหล่งกำเนิดของขยะ สามารถทำได้ง่าย ค่าใช้จ่ายน้อย เพียงแต่ชาวบ้านจัดการภาชนะรองรับขยะแยกกันไว้แต่ละส่วน ซึ่งนอกจากจะเป็นการกำจัดขยะโดยตรงแล้วยังเป็นการฝึกฝนหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการทิ้งขยะของประชาชนที่ดีขึ้นได้ (ณัฐวดี สุขช่วย, 2015)

ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช ก็เป็นอีกตำบลหนึ่งที่มีปัญหาทางด้านขยะ โดยพบว่าการขยายตัวของชุมชนและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ 2559 มีปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมด 1,585.00 ตัน/ปี ขยะทั่วไปจำนวน 187.20 ตัน/ปี ขยะอินทรีย์จำนวน 760.80 ตัน/ปี ขยะรีไซเคิล 634.00 ตัน/ปี ขยะอันตรายจำนวน 2.00 ตัน/ปี และขยะอิเล็กทรอนิกส์ 1.00 ตัน/ปี จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องได้รับการจัดการที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดปัญหามากยิ่งขึ้น (องค์การบริหารส่วนตำบลนาพรุ, 2016) จากปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมุ่งเน้นที่จะศึกษาการลดการเกิดขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย และการนำกลับมาใช้ใหม่ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนา ให้ประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ดี เป็นแนวทางหนึ่งที่จะลดปริมาณขยะได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

สมมุติฐาน

1. ระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลนาพรุอำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับดี
2. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาการศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย

- (1) ด้านการลดขยะมูลฝอย
- (2) ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย
- (3) ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ตัวแทนของครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพะพนม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 1,870 ครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ตัวแทนครัวเรือนในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพะพนม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยคำนวณจากสูตรเครซีและมอร์แกน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 319 ครัวเรือน

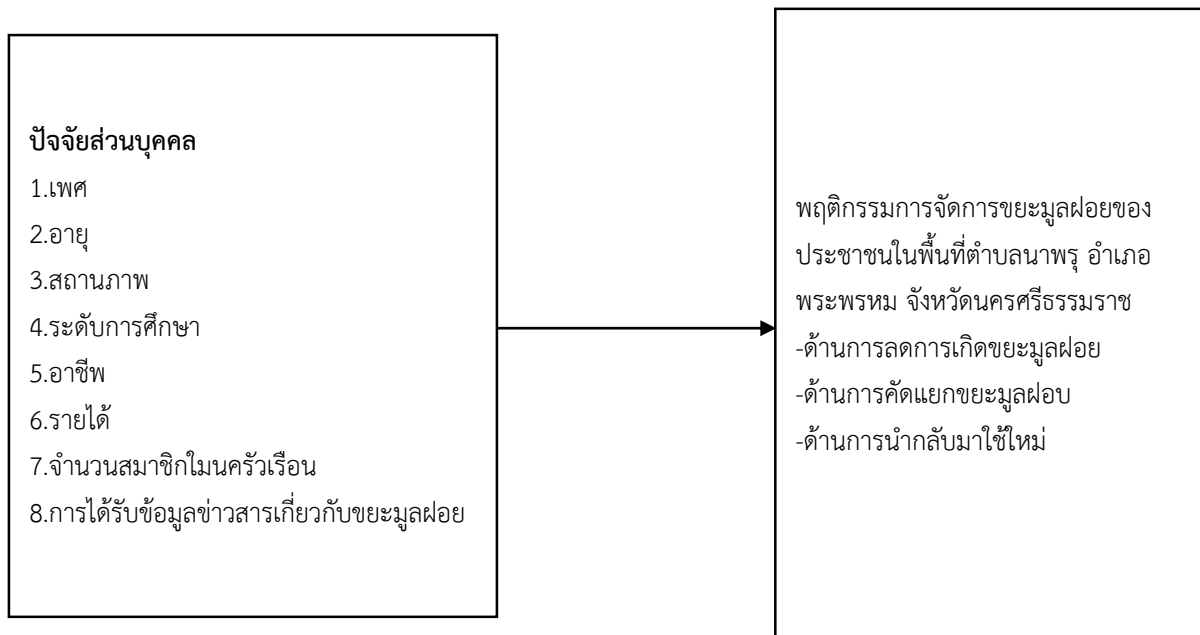
3. ขอบเขตพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยครั้งนี้คือ เขตพื้นที่ในตำบลนาพรุ อำเภอพะพนม จังหวัดนครศรีธรรมราช

4. ขอบเขตระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ดำเนินระหว่างวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ.2563 ถึง 10 เมษายน พ.ศ.2564

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ตัวแทนครัวเรือนในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัด นครศรีธรรมราช จำนวน 1,870 ครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ตัวแทนครัวเรือนในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัด นครศรีธรรมราช จำนวน 319 ครัวเรือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Krejcie and Morgan

$$\text{สูตร } n = \frac{x^2 Np(1-p)}{e^2 (N-1) + x^2 p(1-p)}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

x^2 = ค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($x^2=3.841$)

p = สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร (ถ้าไม่ทราบให้กำหนด $p = 0.5$)

การสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ได้ปรับปรุงแบบสอบถามวิจัยเรื่องพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลตำบลด่าน อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว (ณัฐวดี สุขช่วย, 2558)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบโดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ไว้แก่

- 1) อาจารย์ประจำคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา 2 ท่าน
- 2) นักวิชาการสาธารณสุข ประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพระพรหม ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช 1 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง การหาค่าความเที่ยงตรง ที่ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่า

ข้อคำถามแต่ละข้อวัดได้ตรงตามสิ่งที่ต้องการวัดเนื้อหา หรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้มากน้อยเพียงใด โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์เนื้อหานั้น

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์/เนื้อหานั้น

ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบไม่วัดจุดประสงค์/เนื้อหานั้น

แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อ กับจุดประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) ซึ่ง จะเลือกค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.62 - 1.00

ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยนำมาคำนวณค่าดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด (Index of item object: 100) ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะทั้งหมดมาปรับปรุงแก้ไขและตรวจสอบข้อคำถามกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้ง เพื่อให้มีความสมบูรณ์ชัดเจนก่อนนำไปทดลองใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน ในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีแบบสอบถามมีขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อต้องการทราบจำนวนของประชาชนในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชาชนในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

จริยธรรมวิจัย

การศึกษารั้งนี้ไม่ได้มีการทดลองหรือใส่วิธีทางใดๆ ให้กับกลุ่มที่ทำการศึกษาข้อมูล ซึ่งคาดว่าจะไม่มีผลต่อการดำเนินงานของพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครศรีธรรมราช แต่อย่างไรก็ตามจึงคาดว่าไม่มีปัญหาทางจริยธรรม

ผลการวิจัย

ตารางที่1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	92.00	28.80
หญิง	227.00	71.20
รวม	319.00	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	7.00	2.20
21-30 ปี	47.00	14.70
31-40 ปี	54.00	16.90
41-50 ปี	45.00	14.10
51 ปีขึ้นไป	155.00	52.00
รวม	319.00	100.00
สถานภาพ		
โสด	41.00	12.90
สมรส	246.00	77.10
หม้าย/หย่าร้าง	22.00	6.90
แยกกันอยู่	10.00	1.90
รวม	319.00	100.00

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 3 หรือน้อยกว่า	163.00	51.10
มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช.	99.00	31.00
ปวส. หรือ อนุปริญญา	36.00	11.30
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	21.00	6.60
รวม	319.00	100.00
ข้อมูลส่วนบุคคลด้านอาชีพ		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	226.00	70.80
ข้าราชการ/วิสาหกิจ	35.00	11.00
รับจ้าง	47.00	14.7
พนักงาน/ลูกจ้าง	11.00	3.4
รวม	319.00	100
อาชีพ		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	194.00	60.8
10,001-20,000 บาท	90.00	28.2
20,001-30,000 บาท	26.00	8.2
30,001-40,000 บาท	9.00	2.8
รวม	319.00	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1-3 คน	127.00	39.8
4-6 คน	172.00	53.9
6 คนขึ้นไป	20.00	6.3
รวม	319.00	100

จากตารางที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช ในส่วนผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ได้ประเมินปัจจัยส่วนบุคคลทั้งหมด 8 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ในด้านเพศพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 71.2 ด้านอายุพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 52.0 ด้านสถานภาพพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสร้อยละ 77.1 ด้านระดับการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 3 หรือน้อยกว่า ร้อยละ 51.1 ด้านอาชีพพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 70.8 ด้านรายได้ต่อเดือนพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า

10,000 บาท ร้อยละ 60.8 ด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือนพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 4-6 คน ร้อยละ 53.9 ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากวิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เกี่ยวกับขยะมูลฝอยร้อยละ 67.7

ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมลดการเกิดขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

(1) ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.78 \pm 1.00$) และพฤติกรรมลดการเกิดขยะที่น้อยที่สุดคือการที่ท่านให้คำแนะนำแก่เพื่อนบ้านเพื่อให้ช่วยกันลดขยะมูลฝอย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.36 \pm 0.94$)

(2) ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย พบว่าค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.57 \pm 0.97$) และพฤติกรรมคัดแยกขยะมูลฝอยที่น้อยที่สุดคือการคัดแยกประเภทนีออนและกระป๋องสเปรย์ก่อนทิ้งลงถังขยะ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.50 + 0.91$)

(3) ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ พบว่าค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.85 + 0.99$) และพฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่ของประชาชนที่อยู่ในระดับปานกลางคือวัสดุประเภทไม้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.63 + 1.03$)

ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยจากการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกับการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยแบ่งออกเป็น 3 ด้านได้แก่ (1) ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย (2) ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย (3) ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ พบว่าจากปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน แต่พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยทั้ง 3 ด้านไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \geq 0.05$)

อภิปรายผล

ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช มี 3 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย พบว่าประชาชนมีพฤติกรรมลดการเกิดขยะมูลฝอยในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.78 \pm 1.00$) โดยพบว่าพฤติกรรมลดการเกิดขยะมูลฝอยในกรณีที่ท่านให้คำแนะนำแก่เพื่อนบ้านเพื่อให้ช่วยกันลดขยะมูลฝอย อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.36 \pm 0.94$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวดี สุขช่วย (ณัฐวดี สุขช่วย, 2015) ได้ศึกษาพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ประชาชนมีพฤติกรรมลดการเกิดขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง

($\bar{X} = 2.78 \pm 1.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าในกรณีที่ท่านให้คำแนะนำแก่เพื่อนบ้านให้ช่วยกันลดขยะมูลฝอย อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.26 \pm 1.11$)

(2) ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยพบว่าประชาชนมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.57 \pm 0.97$) โดยพบว่าพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย ในกรณีการคัดแยกประเภทหลอดไฟนีออน และกระป๋องสเปรย์ก่อนทิ้งลงถังขยะ ประชาชนมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะอยู่ในระดับที่น้อย ($\bar{X} = 1.50 \pm 0.91$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ ภัยหลีกส์ (สุชาติ ภัยหลีกส์, 2014) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนากลาง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่าประชาชนมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะอันตรายน้อยที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 22.30-57.20

(3) ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ พบว่าประชาชนมีพฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.85 \pm 0.99$) โดยพบว่าพฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่ของประชาชนในกรณีขยะประเภทขวดพลาสติก หรือขวดแก้วท่านนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้อีก มีพฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.64 \pm 0.96$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมชาติ แสไพศาล (เฉลิมชาติ แสไพศาล, 2013) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลตำบลแฉะ อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา พบว่าประชาชนที่มีพฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่ อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 3.59, S. D. = 0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าขยะประเภทขวดพลาสติกหรือขวดแก้ว กรณีท่านนำกลับมาใช้ใหม่ได้ อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 3.30, S. D. = 1.09$)

ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

(1) ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการลดการเกิดขยะที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของถาซุตา เทพยากุล (ถาซุตา เทพยากุล, 2012) ได้ศึกษา เรื่องพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตาเนาะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ลักษณะที่อยู่อาศัย ระดับการศึกษาสูงสุดของสมาชิกในครอบครัว รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน และสมาชิกในครอบครัวที่ต่างกัน มีพฤติกรรมด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ($p \geq 0.05$)

ในทางตรงกันข้ามงานวิจัยของวิภาเพ็ญ เจียสกุล (วิภาเพ็ญ เจียสกุล, 2013) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นกลางของกรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูง มีรายได้สูง มีที่อยู่อาศัยแบบบ้านเดี่ยว มีอาชีพราชการ มีการรับรู้สถานการณ์ปัญหาขยะมูลฝอยระดับมากจะมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำ มีรายได้ต่ำกว่า มีที่อยู่อาศัยแบบอื่น มีอาชีพอื่น และมีการรับรู้สถานการณ์ขยะมูลฝอยน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01

(2) ด้านการคัดแยกขยะ พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เฉลิมชาติ แสไพศาล (ฉลิมชาติ แสไพศาล, 2013) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลตำบลชะ อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่าพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยกับปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สถานภาพครอบครัว รายได้เฉลี่ยครอบครัว และการมีที่พักอาศัยของครอบครัวที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ($p \geq 0.05$) ในทางกลับกัน ยังมีปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อาชีพ รายได้หลักของครอบครัวและจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน

(3) ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่ที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย นัยยา จันทร์จารู (นัยยา จันทร์จารู, 2014) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขตอุดมศักดิ์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่าพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนกับปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่อาศัยรายได้ในครอบครัวต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว และการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p \geq 0.05$) ในทางกลับกันยังพบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อาชีพ ลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ การลดการเกิดขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย และการนำกลับมาใช้ใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นควรมีการดำเนินการหามาตรการในการจัดการเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย เช่น การรณรงค์ หรือให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการลดการเกิดขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย และการนำกลับมาใช้ใหม่ เพื่อให้ประชาชนตระหนักและมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น อันจะส่งผลให้พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยที่ดีขึ้น

ในส่วน of โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพระพรหม อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรมีความตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยจัดกิจกรรมอบรม และรณรงค์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อให้ประชาชนเกิดการตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น

References

- [1] กรมควบคุมมลพิษ. (2019). ข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ: กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- [2] สำนักงานสถิติจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2016). การเพิ่มขึ้นของปริมาณของขยะมูลฝอย. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2020 จาก <http://onep.go.th>.
- [3] สุภาวดี น้อยน้ำใส และกิตติศักดิ์ พุฒิม. (2017). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. ใน การประชุมสัมมนาวิชาการ นำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 17.
- [4] ณัฐวี สุขช่วย. (2015). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตตำบลบ้านด่าน อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [5] องค์การบริหารส่วนตำบลนาพรุ. (2016). ปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2020 จาก <https://thaimsw.pcd.go.th>
- [6] สุชาติ ภัยหลีกสี. (2557). ศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนตำบลนากลาง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู. วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2(3) : 263-271.
- [7] เฉลิมชาติ แสไพศาล. (2556). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลแชะ อำเภอบุรี จังหวัดนครราชสีมา. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- [8] ฤชดา เทพยากุล. (2012). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตาดนะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- [9] วิภาเพ็ญ เจียสกุล. (2556). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นกลาง กรุงเทพมหานคร. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [10] นัยนา จันทร์จารุ. (2557). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขตรอดุมศักดิ์ อำเภอสทิงพระ จังหวัดชลบุรี. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.